

URBÁN JÓZSEF,

GYURKA BÁCSI

Hamarosan egy éve lesz, hogy felírtam az elvégzendő feladataim közé: Gyurka bácsival írásban is vitatkozni egy-két állításáról. Későn találtam rá erre a feladatra. A halála végkép megakadályozott a végrehajtásban, de már jóval előtte, meggyengült egészségi állapota is. A tennivalóim listájáról ki is húztam ezt a tételt, s az elmúlt hónapokban el is feledtem. Most, karácsonykor azonban egy ajándék ismét eszembe juttatta.

Ez az ajándék Gyurka bácsi gondolatainak szemelvénye (megtalálható a Bokorportálon). A bevezetőben egy rövid tanulmány, vagy inkább rávezető, ráhangoló írás, s benne egy ábra. A szerző arra tesz kísérletet vele, hogy egységbe fogja össze Bulányi György tanítását, életművét. Hangsúlyozza, hogy korai az efféle kísérlet, hiszen „a mű még friss, és most is, mint mindig, még alakul bennünk” (2-3).

Azt hiszem, erre a kikötésre és az alapját képző benyomásunkra érdemes odafigyelnünk. Szerintem is úgy van, hogy ez a mű, Bulányi György öröksége még alakul, s azt gondolom, mindig is alakulni fog még bennünk. Addig lesz valóban az ő öröksége, és addig lesz rá jellemző, amíg alakulni fog a közösségében; amíg egy élő közösség állandóan vitára ingerlő, provokáló alapanyaga lesz. Ha megszűnik az lenni, és helyette egy rendszer, egy egységes keretbe foglalt tan lesz, abban a pillanatban nem az övé lesz. Akkor sem, ha szó szerint, betűről betűre idézik az írásaiból vagy a szájából. Akkor sem, ha az ő hanglejtésével mondják újra. És akkor sem, ha a tekintélytiszteltet – amely az idő múlásával egyre erősödik – az ő szándékaként láttatja a rendszerbe foglalás igényét.

„Miért nem vitatkoztok velem?” – kérdezte tőlünk. Nem is kérdezte, inkább a szemünkre vetette. Vitát, szóba állást, állásfoglalást várt, és várnak a szavai. Nem biztos ugyan, hogy a beszélgetőpartnere mindig a hozzászólásra történő meghívást hallotta ki a megnyilatkozásaiból. De aki egyszer is átélte, mit jelent a másik meggyőzésének a vágya, az biztosan megértően viszonyul ehhez a gyengeséghez, és bátorságot merít a megszólaláshoz.

Nem minden gondolkodó tud közösséget létrehozni, Gyurka bácsi tudott. És nem mindaz, aki ért a közösségépítéshez, képes – vagy akar – gondolati rendszert alkotni. Nem baj, ha nincs egyszerre a kettő, s ha választani kellene köztük, biztos vagyok abban, hogy Gyurka bácsi a közösségépítést választaná. Az életével ezt választotta. Praktikus ember volt, a praxis, az orthopraxis embere. Nyilván ez is az emberi metron keretei között, nem pedig tökéletesen, nem hibátlanul. De ez azt jelenti, hogy köztünk, emberek között kiemelkedően, példaadóan. Innen közösségalkító ereje

és hatása. Viszont túlerőltetnénk valamit, ha a gondolatait, a szavait rendszerbe foglalnánk. Ezzel szaván fognánk őt; befagyasztanánk egy vita hevében elhangzott formulába azt, ami szeretne továbbra is egy élő beszélgetés része maradni.

Meggyőződésem, hogy Gyurka bácsi szavai közösséget feltételeznek: egy olyan hallgatóságot, amelynek tagjai gondolkodnak, felelősen döntenek, és elmondják a maguk hasonlóan személyes véleményét – hogy így egészítsék ki az ő szavait, és újra meg újra helyet, szövegekörnyezetet adjanak nekik: kiemelve az egyiket, s lejjebb sorolva, esetleg kitessekelve a másikat.

Aki rendszert keres Gyurka bácsi gondolatainak, az akkor jár el helyesen, ha a közösség egészének tanításában – vagy helyesebb így mondani: beszélgetésében – keresi.

Kikből áll ez a közösség? Kikhez szólt Gyurka bácsi? – Azt gondolom, hogy ő mint Jézus közösségének tagja szólt, és akiket megszólított, azokat is az ő egyetlen szerelméhez tartozóknak tekintette. S ha igaz, mint ahogy szerintem igaz, hogy „nem volt kétfajta szövege” (vö. id. írás 3. oldal), akkor az is igaz, hogy ez a közösség Jézus felszabhatatlan közössége. Vagyis azok, akiket Jézus önmagához tartozóknak tart. Minden más meghatározás szűkre vonja a kört, és a megszólaló szándékát sértve kizár egyeseket a hallgatóságból és a „hozzászólhatóságból” (hogy Gyurka bácsisan fogalmazzak).

Ezért gondolom azt, hogy nem rendszerbe foglalni kell Bulányi György gondolatait, hanem szóba állni velük: hagyni, hogy még és mindig alakuljanak bennünk és köztünk, más szavaink és mások szavainak közösségében. Így lesznek továbbra is azok, amiknek szánva voltak: Jézushoz vezetőik.

